

SPIS TREŚCI

ROZDZIAŁ I WSTĘP	7
1.1. PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA	7
1.2. CEL OPRACOWANIA	7
1.3. ZAKRES I METODA OPRACOWANIA	8
1.4. UWZGLĘDNIANE CELE STRATEGICZNE I PROGRAMOWE	9
ROZDZIAŁ II CHARAKTERYSTYKA GMINY GRUTA	11
2.1. DANE ADMINISTRACYJNE	11
2.2. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE	12
2.3. SPOŁECZEŃSTWO	13
2.3.1. LICZBA LUDNOŚCI I JEJ ROZMIESZCZENIE	13
2.3.2. RUCH MIGRACYJNY	13
2.3.3. PRZYROST NATURALNY	14
2.3.4. BEZROBOCIE	14
2.4. UŻYTKOWANIE TERENU	15
2.5. DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA	16
2.6. ROLNICTWO	18
2.6.1. ROLNICTWO EKOLOGICZNE	20
2.7. TURYSTYKA I REKREACJA	20
ROZDZIAŁ III INFRASTRUKTURA GMINY GRUTA	23
3.1. GOSPODARKA WODNO – ŚCIEKOWA	23
3.1.1. ZAOPATRZENIE W WODĘ	23
3.1.2. GOSPODARKA ŚCIEKOWA	25
3.1.2.1. OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW	26
3.1.2.2. ZRZUT ŚCIEKÓW	28
3.1.2.3. PRZYDOMOWE OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW	29
3.1.2.4. ZBIORNIKI BEZODPŁYWOWE	31
3.2. GOSPODARKA ODPADAMI	32
3.3. ELEKTROENERGETYKA	35
3.4. GAZOWNICTWO	36
3.5. CIEPŁOWNICTWO	36
3.6. KOMUNIKACJA	36
3.6.1. DROGI	36
3.6.2. KOLEJ	39
3.6.3. OBSŁUGA PASAŻERSKA	39
3.7. WIEŻE TELEFONII KOMÓRKOWEJ	39
3.8. URZĄDZENIA WODNE	40
3.9. MELIORACJE	40
ROZDZIAŁ IV OCENA I ANALIZA STANU ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO	43
4.1. RZEŻBA TERENU	43
4.1.1. SPADKI TERENU	45
4.1.2. PRZEKSZTAŁCENIA RZEŻBY TERENU I PRZYPOWIERZCHNIOWEJ WARSTWY SKORUPY ZIEMSKIEJ	46
4.2. BUDOWA GEOLOGICZNA	46
4.2.1. SUROWCE MINERALNE	48
4.2.1.1. EKSPLOATACJA SUROWCÓW MINERALNYCH JAKO ŹRÓDŁO PRZEOBRAŻEŃ ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO	49

4.3.	GLEBY	50
4.3.1.	TYPY GENETYCZNE GLEB	50
4.3.2.	ZASOBNOŚĆ GLEB W SKŁADNIKI POKARMOWE I ODCZYN GLEB	51
4.3.3.	WARUNKI GLEBOWE	52
4.3.4.	DEGRADACJA GLEB	55
4.3.4.1.	DEGRADACJA NATURALNA GLEB	55
4.3.4.2.	DEGRADACJA CHEMICZNA GLEB	56
4.4.	WODY PODZIEMNE	58
4.4.1.	JAKOŚĆ WÓD PODZIEMNYCH	60
4.4.2.	ŹRÓDŁA PRZEOBRAŻEŃ WÓD PODZIEMNYCH	60
4.4.2.1.	MIEJSCA POBORU WÓD PODZIEMNYCH JAKO ŹRÓDŁA PRZEOBRAŻEŃ	61
4.5.	WODY POWIERZCHNIOWE	62
4.5.1.	RZEKI	63
4.5.2.	JEZIORA	64
4.5.3.	POZOSTAŁE TERENY WODNE	69
4.5.4.	SYSTEMY MELIORACYJNE	70
4.6.	STAN ZANIECZYSZCZENIA WÓD POWIERZCHNIOWYCH	70
4.6.1.	STAN ZANIECZYSZCZENIA RZEK	70
4.6.2.	STAN ZANIECZYSZCZENIA JEZIOR	73
4.6.2.1.	KĄPIELISKA	74
4.7.	ŹRÓDŁA I TENDENCJE PRZEOBRAŻEŃ WÓD POWIERZCHNIOWYCH	75
4.8.	KLIMAT	76
4.8.1.	POWIETRZE ATMOSFERYCZNE	78
4.8.1.1.	STAN CZYSTOŚCI POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO	78
4.8.1.2.	ŹRÓDŁA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO	80
4.8.2.	KLIMAT AKUSTYCZNY	81
4.8.3.	PROMIENIOWANIE NIJONIZUJĄCE	82
4.9.	ROŚLINNOŚĆ	83
4.9.1.	LASY	83
4.9.2.	ZADRZEWIENIA I ZAKRZEWIENIA	84
4.9.2.1.	ROLA ZADRZEWIŃ ŚRÓDPOLNYCH W KRAJOBRAZIE ROLNICZYM	85
4.9.3.	ŁĄKI	90
4.9.4.	ROŚLINNOŚĆ TORFOWA	90
4.9.5.	ROŚLINNOŚĆ WODNA	91
4.9.6.	ZIELEŃ URZĄDZONA	91
4.9.7.	PRZYRODA CHRONIONA I JEJ ZASOBY	98
4.9.7.1.	REZERWAT „DOLINA OSY”	99
4.9.7.2.	OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU	102
4.9.7.3.	ZESPÓŁ PRZYRODNICZO – KRAJOBRAZOWY	103
4.9.7.4.	POMNIKI PRZYRODY	104
4.9.7.5.	UŻYTKI EKOLOGICZNE	106
4.9.7.6.	PARKI DWORSKIE	107
4.9.7.7.	LASY OCHRONNE	107
4.10.	ANALIZA WSKAŹNIKOWA STANU ŚRODOWISKA	108

ROZDZIAŁ V ZAŁOŻENIA PROGRAMOWE **111**

5.1.	WPROWADZENIE	111
5.2.	CELE, KIERUNKI I ZADANIA DO REALIZACJI W RAMACH PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA GMINY GRUTA	112
5.2.1.	ZASOBY PRZYRODNICZE	112
5.2.1.1.	OCHRONA I ROZWÓJ SYSTEMU OBSZARÓW CHRONIONYCH	113
5.2.1.2.	INTEGRACJA ASPEKTÓW EKOLOGICZNYCH Z PLANOWANIEM PRZESTRZENNYM	113
5.2.1.3.	POPRAWA RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ I KRAJOBRAZOWEJ	114
5.2.1.4.	OCHRONA LASÓW I ZWIĘKSZENIE LESISTOŚCI GMINY	114
5.2.1.5.	EDUKACJA EKOLOGICZNA SPOŁECZEŃSTWA W ZAKRESIE OCHRONY PRZYRODY	115

5.2.2.	POWIERZCHNIA ZIEMI	116
5.2.2.1.	RACJONALNE POZYSKIWANIE KOPALIN	116
5.2.2.2.	REKULTYWACJA TERENÓW ZDEGRADOWANYCH	117
5.2.2.3.	LIKWIDACJA I REKULTYWACJA WSZYSTKICH „DZIKICH” MIEJSC EKSPLOATACJI KOPALIN	117
5.2.3.	WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE	117
5.2.3.1.	ZARZĄDZANIE ZASOBAMI WODNYMI	118
5.2.3.2.	OCHRONA ZASOBÓW WODNYCH	118
5.2.3.3.	OCHRONA PRZECIWPOWODZIOWA	120
5.2.4.	POWIETRZE ATMOSFERYCZNE	120
5.2.4.1.	OGRANICZENIE EMISJI DO POWIETRZA ZE ŹRÓDEŁ KOMUNALNYCH I TECHNOLOGICZNYCH	121
5.2.4.2.	OGRANICZENIE EMISJI W SEKTORZE MIESZKALNICTWA	122
5.2.4.3.	OGRANICZENIE EMISJI ZANIECZYSZCZEŃ KOMUNIKACYJNYCH	122
5.2.4.4.	WYZNACZENIE OBSZARÓW O OGRANICZONYM UŻYTKOWANIU	123
5.2.5.	HAŁAS	123
5.2.5.1.	MONITORING EMISJI HAŁASU	124
5.2.5.2.	OCHRONA PRZED HAŁASEM KOMUNIKACYJNYM	124
5.2.5.3.	OCHRONA PRZED HAŁASEM PRZEMYSŁOWYM	125
5.2.6.	POLA ELEKTROMAGNETYCZNE	126
5.2.6.1.	INWENTARYZACJA ŹRÓDEŁ POLA ELEKTROMAGNETYCZNEGO	126
5.2.6.2.	PREFEROWANIE MAŁOKONFLIKTOWYCH LOKALIZACJI ŹRÓDEŁ PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH	127
5.2.7.	RACJONALNE UŻYTKOWANIE ZASOBÓW NATURALNYCH	127
5.2.7.1.	RACJONALIZACJA ZUŻYCIA WODY	127
5.2.7.2.	ZMNIEJSZENIE MATERIAŁOCHŁONNOŚCI I ODPADOWOŚCI PRODUKCJI	128
5.2.7.3.	ZMNIEJSZENIE ENERGOCHŁONNOŚCI GOSPODARKI I WZROST WYKORZYSTANIA ENERGII ZE ŹRÓDEŁ ODNAWIALNYCH	128
5.2.8.	EDUKACJA EKOLOGICZNA	130
5.2.8.1.	KSZTAŁTOWANIE PEŁNEJ ŚWIADOMOŚCI I BUDZENIE ZAINTERESOWAŃ SPOŁECZEŃSTWA GMINY WZAJEMNIE POWIĄZANYMI KWESTIAMI EKOLOGICZNYMI, SPOŁECZNYMI, POLITYCZNYMI I EKONOMICZNYMI, POPRZEZ STWORZENIE LOKALNYCH MECHANIZMÓW POZWALAJĄCYCH SPROSTAĆ WYZWANIAM ZWIĄZANYM Z WDRAŻANIEM IDEI I ZASAD ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU	131
5.2.8.2.	KSZTAŁTOWANIE W SPOŁECZEŃSTWIE POCZUCIA ODPOWIEDZIALNOŚCI ZA STAN I POTRZEBĘ OCHRONY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO	131
5.2.9.	„GORĄCE PUNKTY” I PRZECIWDZIAŁANIE POWAŻNYM AWARIOM	131
5.3.	STRATEGIA REALIZACJI PRZYJĘTYCH CELÓW	133
5.4.	PRZYJĘTE KRYTERIA WYBORU ZADAŃ PRIORYTETOWYCH	133
5.5.	HARMONOGRAM REALIZACJI ZADAŃ EKOLOGICZNYCH	134

ROZDZIAŁ VI HARMONOGRAM REALIZACYJNY 137

ROZDZIAŁ VII KONCEPCJA EDUKACJI EKOLOGICZNEJ 165

7.1.	ZAŁOŻENIA OGÓLNE	165
7.2.	POTRZEBA EDUKACJI EKOLOGICZNEJ	165

ROZDZIAŁ VIII ZAŁOŻENIA FINANSOWANIA INWESTYCJI	169
8.1. MOŻLIWOŚCI POZYSKIWANIA ŚRODKÓW FINANSOWYCH	169
8.1.1. NARODOWY FUNDUSZ OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ	169
8.1.2. WOJEWÓDZKI FUNDUSZ OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ	171
8.1.3. POWIATOWY FUNDUSZ OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ	172
8.1.4. GMINNE FUNDUSZE OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ	172
8.1.5. EKOFUNDUSZ	173
8.1.6. BANKI	175
8.1.7. PROGRAMY POMOCOWE UNII EUROPEJSKIEJ - FUNDUSZE STRUKTURALNE I FUNDUSZ SPÓJNOŚCI	176
8.1.8. POMOC PUBLICZNA DLA PRZEDSIĘBIORCÓW PRZEZNACZONA NA OCHRONĘ ŚRODOWISKA	185
ROZDZIAŁ IX ZARZĄDZANIE PROGRAMEM OCHRONY ŚRODOWISKA	197
9.1. ZARZĄDZANIE PROGRAMEM OCHRONY ŚRODOWISKA	197
9.1.1. INSTRUMENTY PRAWNE	198
9.1.2. INSTRUMENTY FINANSOWE	198
9.1.3. INSTRUMENTY SPOŁECZNE	199
9.1.4. INSTRUMENTY STRUKTURALNE	201
9.2. MONITOROWANIE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA	202
9.2.1. ZASADY MONITORINGU	202
9.2.2. MONITOROWANIE ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW EKOLOGICZNYCH	204
WYKORZYSTANE MATERIAŁY I OPRACOWANIA	207